

בס"ד

מצורף
לגליון זה שלושה
סיפורים המסוגלים
להשפיע צרכי הפסח
בהרחבה

מבוא וסיכום למאמר השבועי העולמי מהספר הקדוש

אמרי מנחם

פרשת שמיני - החודש

השבת קודם חודש ניסן נקראת 'שבת החודש' - מלשון התחדשות
והוא חודש אשר ישועות בו מקיפות - מכח הביטול לאור אין סוף ב"ה,
ובזה זוכים לגאולה ולכל הישועות.

ר'קראת שבת לכו ונלכד

עבודת ההתחדשות מהותה ומעלתה
ותוקף קדושתה בימי חודש ניסן בכלל
ותחילת החודש בפרט,
שיש בה השפעה לכל השנה כולה

שנה ו - גליון רנט - פרשת שמיני תשפ"ד - שבת החודש

- ה מבוא המאמר.....
- ז תוכן המאמר.....
- ז אמרי מנחם.....
- ט סיכום המאמר.....
- י הוראה למעשה בעבודת ה'.....
- יא לקראת שבת פרשת שמיני - שבת מברכים חודש ניסן - החודש לכו ונלכה.....

לתועלת הלומדים הובא בסוף הקונטרס שלושה מעשיות מהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע שנהגה לספר אותם בשבת מברכין חודש ניסן, והוא סגולה גדולה לפרנסה בהרחבה עמוד ל

לוח סדר הלימוד בחודש ניסן:

פרשת שמיני - שבת החודש, שמיני אות ט.

הנושא: החודש אשר ישועות בו מקיפות - מכח הביטול לאור אין סוף ב"ה, ובזה זוכים לגאולה ולכל הישועות.

פרשת תזריע - תזריע אות ח.

הנושא: קביעות מקום לתפילה מורה שאין תפילתו במקרה, וזה הוא תנאי להשגת הדביקות שבתפילה, כי כל מקרה הוא לשעה ואינו תמידי.

פרשת מצורע - שבת הגדול. שבה"ג אות א.

הנושא: מה בין שבת הגדול של כל שבת לבין שבת הגדול שקודם הפסח, והעבודה המיוחדת לשבת זו.

שבת חוה"מ פסח - שבת חוה"מ אות כז.

הנושא: ביאור בעומק ענין העבודה של ימי ספירת העומר, וקישור הענין למצות אכילת מצה.

שביעי של פסח - שביעי של פסח אות לו.

הנושא: מ'ה ת'צעק אלי ר"ת, ביאור עומק הענין של אמת עם קריעת ים סוף, והעצה איך להיות דבוק במדת אמת.

פרשת אחרי - אחרי אות ד.

הנושא: בתוקף גדולת ואמנות השבת מבטל האדם את כל בחינות עבודה זרה שלו, ולכך מוחלין לו על כל עוונותיו.

לעשות רצון צדיק

הלימוד השבועי העולמי

בשעה 17

אנריו מנחם

•••••

"בעהט איך למעשה יעידע אײנער פון אונז זאל נעמען כאטש איינמאל א וואך קובע זיין א שיעור און דעם ספר..." (בקשתי שכל אחד מאתנו יקבע שיעור ללמוד בזה הספר לכל הפחות פעם אחת בשבוע).

מתוך דא"ה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במעמד סיום השלמת הספר - י"ז אדר תשע"ז

•••••

ברצוני לבקש, כאשר לאחרונה הושלמה הדפסת ספרו של כ"ק אמו"ר זצלה"ה זי"ע, ספר הק' אמרי מנחם, ומפרסמים בכל שבוע מאמר אחד "א לייכטער שטיקל ש'העולם' לומד בצוותא חדא, אבקש בזאת מה'עולם' כאן שיצטרפו ללימוד זה, וזה יהיה לנחת רוח לאמו"ר זצלה"ה שהיתה בקשתו להדפיס את הספר כדי "אז יודן זאלן לערנען אין דעם" "און דאס וועט זיין אונזער התחברות והתקשרות וייטער".

דברי פרידה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במצ"ס התאחדות באה"ב, סיון תשע"ז

לרפואתה ולהחלמתה המהירה והשלמה של האשה החשובה מרת ליבא בת גולדא בת שבע בתושחי.

שבת מברכים חודש ניסן

המולד יהיה בליל רביעי שעה 22, 57, 7, חלקים.
ראש חודש יהיה ביום השלישי
הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.
נשיא היום: נחשון בן עמינרב למטה יהודה.
ברכת האילנות. ברוך שלא חיסר בעולמו כלום...

יו"ל לעידוד הלימוד השבועי העולמי שנתקן
בהוראתו ובהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לתגובות והערות ולהצטרפות לרשימת התפוצה
imreimenachem@gmail.com
כמו"כ ניתן להשתתף בהוצאות הגיליונות הבאים
עיצוב ועימוד: 0548538799

פטרון חודש אדר

ידידנו היקר והנכבד

איש טוב ומיטיב דודף צדקה וחסד
הרה"ח ר' ברוך אלימלך פערעלמאן שליט"א
פטרון הספה"ק 'אמרי מנחם'

לטובת נשמת

כ"ק מרן רבינו הקוה"ט
בעל האמרי מנחם זצוקללה"ה זי"ע

נלב"ע י"ז אדר תשס"ה

זכות רביה"ק זי"ע וזכות זיכוי הרבים
תגן עליו ועל ב"ב להתברך בכל הטוב
ולהצלחה בכל העניינים

אכ"ר

פטרון חודש אדר

ידידנו היקרים והנכבדים משפחת **וידבסקי** שיהי'

לעילוי נשמת

הרה"ח ד' **ידחמיאל ישדאל**

ב"ד יהושע אליעזר ז"ל

גלב"ע ב"ט אדר תשמ"ז

זז' מרת **מלכה** ב"ד יצחק ע"ה

גלב"ע א' אייר תשע"ה

וידבסקי

ת.ג.צ.ב.ה.

זכות רביה"ק זי"ע וזכות זיכוי הרבים
תגן עליהם ועל ב"ב להתברך בכל הטוב

ולחצלוה בכל העניינים

אכ"ר

בהתחדשות כבריה חרשה מתוך הכנעה נזכה לגאולה הקרובה ונאמר לפניו שיר חדש הללו - יה

במאמר שלפנינו מבאר בו כ"ק מרן רבינו זי"ע את "תוכן ומהות וענין העבודה המיוחדת של שבת החודש" מתוך הבנה עמוקה במהות העבודה של אהרן הכהן ביום שמיני למילואים על אף שאין קטיגור נעשה סניגור. וענין מה שזכו אז ישראל 'כי הים ה' נראה עליכם' - שזכו להשראת השכינה, אשר לכל זה צריך את מדת הכנעה וענוה, שהרי המתגאה אין ביכולתו לזכות שישרה הקב"ה שכינתו עליו, ומכח הביטול וההכנעה באים לאהבת רעים, להיות באגודה אחת, וזוכים לגאולה ולכ מיני ידועות, ולכן חודש זה הוא החודש אשר ישועות מקיפות.

ובזה יבאר עוד את עומק הענין של תשובה מאהבה שזדונותיו נעשים לו כזכויות, שהוא מקושי ההבנה איך יתכן שעבירה נהפך למצוה, עבירה שמרחיק את האדם מדבקותו עם הבורא יתברך שמו נהפך לדבר שמקרבו ומביאו לדבקות הגדול ביותר!?

במאמר 'לקראת שבת' שמבאר את ענין וכח ההתחדשות, יצאנו קצת מגדרנו, ובחרנו ללכת בעקבותיו של רבינו זי"ע אבל לא מתוך עיקר מאמרו כאן, אלא מתוך מאמרו לפרשת החודש שחל להיות בפרשת יקהל, שם מבאר רבינו היטב הדק את עיקר ותוכן העבודה לחודש ניסן בכלל ולשבת החודש בפרט.

שבת החודש הבעל"ט הוא הפרשה הרביעי מארבע פרשיות שתיקנו לנו חז"ל, וכפי המבואר בספרי רבותינו הק' ובשאר ספרי חסידות שהם כולם הכנה הרבה להיות כלי מוכשר ומוכן לקבל את אורות קדושת ליל התקדש חג הבעל"ט. כיון שכך, צריך שיהיה צד השווה בכל אלו הפרשיות, וכך כותב רבינו זי"ע בפרשת תזריע אות יד:

"הארבע פרשיות שכולם מורים על הכנעה וביטול - פרשת שקלים רומז כי כל אחד ואחד מישראל איננו שלם בלתי אם יתחבר עם חבריו (עי' רבינו בחיי ואלשיך שמות ל, יג), פרשת זכור ופורים ענינם מחיית עמלק, היינו ביטול הגיאות, כנודע 'עמלק' "

בגימטריא 'רם' (ליקוטי תורה פר' בשלח), פרשת פרה שהוא תיקון על חטא העגל ג"כ ענינו לתקן הגאווה, ע"ר אמרם ז"ל (סוטה ד): כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובר ע"ז, וכן פרשת החודש שמדבר מיציאת מצרים מביא לידי התבטלות, בזכרנו שפלותינו כי עברים היינו לפרעה במצרים - הנה אחרי כל זה, עקב ענוה יראת ה', ע"י הביטול הגמור זוכים ליראת הרוממות מיראת הדר גאונו... ומקבלים חג הפסח הבעל"ט בקדושה וטהרה בלתי לה' לברו. ועי"ז זוכים לחסדים למעלה מדרך הטבע, כי ע"י הביטול שהוא מדת אין נתבטל כל הטבע, שהרי הוא אין, והוא בחי' יום השמיני, למעלה מז' ימי הבנין, שאז נתגלה חסד עילאה (עי' טעמי המצוות פרשה זו), בבחינת כי גדול מעל שמים חסדך (תהלים קח, ה), שהוא חסד עילאה (עי' זוה"ק ח"א ריט.), למעלה מן הטבע, מבחי' אין העליון".

לתועלת הלומדים הובא בסוף הקונטרס שלושה מעשיות מהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע שנהגו לספר אותם בשבת מברכין חודש ניסן, והוא סגולה גדולה לפרנסה בהרחבה.

כמו"כ הבאנו הקדמה קצרה של דברי התעוררות לקראת קריאת פרשת החודש עם תפילת לשם יחוד וכו' אשר כל הבקשות שם הם על פי דברי כ"ק מרן הישמוח ישראל זי"ע.

ויהי רצון שנזכה לגאולה השלימה בב"א, ולהקריב את קרבן הפסח במועדו בתוככי ירושלים בבנין בית המקדש, ולאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר המזבח לרצון, ונודה לו ית"ש שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו ברחמים גדולים, אכי"ר.

תוכן המאמר

מביא את קושית הבני ישכבר איך נצטוו אהרן להקריב 'עגל בן בקר לחטאת' וכפירוש רש"י ז"ל להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה, הא קיימא לן איך קטיגור נעשה סניגור • מתוך בהקדם מה דאיתא שהשבירה היא הכנה לעולם התיקון, היינו כדוגמת נטיעת אילן והנחת גרעין הזרע בארץ, שלא יוכל הגרעין לעשות שורש וענף אם לא יתבקע מתחילה ויפסיד מצורתו, ורק אז הוא פושט צורה ולובש צורה, כמו כן השבירה היא הכנה להתיקון, כענין הגרעין שנפסד ונכלה, ע"כ, ומבואר מזה, כי השבירה גורמת את התיקון, ובהיות כן הנה היא עצמה חלק מהתיקון, ונכללת בה • וזה הוא תועלת התשובה על החטאים, כי אחרי התשובה נכלל החטא עצמו בהתשובה, שהרי הוא הגורם לו, ולכן בתשובה מאהבה נעשה מהעונות זכויות • וחטא העגל שהוא עון עבודה זרה, פנימיות ענינו הוא הגיאות, היינו הרגשת ישות נברלת מהשי"ת חלילה, שזה בחינת שבירת הכלים, ובהקמת המשכן, זכו ישראל לכפרה ותיקון על חטא העגל, ובאו לידי התבטלות גמורה, בחינת עולם התיקון • ולכן אותו היום היתה שמחה לפני הקב"ה ביום בריאת שמים וארץ, היינו כי הקמת המשכן ביום השמיני שהוא נגד מלך הדר, מלך השמיני, המתקן השבירה, כי אז הגיעו ישראל כאמור למדרגה זו • ועולם השבירה מכונה בשם מיתה והתיקון נקרא חיים על כן 'אותו היום', יום שמיני למילואים, כשהחיה הקב"ה את הכלים השבורים, והכניס בתוכם בח' חכמה, מקור החיים, היתה שמחה לפני הקב"ה שהשמחה הוא בבח' חכמה, וכאמרם אין שמחה אלא חכמה שנאמר חכם בני ושמח לבי • ולפי זה ניחא, כי אחרי שעשו תשובה מאהבה נכלל חטא העגל עצמו [שהוא השבירה], ג"כ בתוך התשובה [שהיא התיקון], ונעשה חלק מהתשובה, על כן לא היה אז בזה משום קטיגור נעשה סניגור, כי אין כאן קטיגור, אלא סניגור בלבד • וזה הכתוב 'כי היום ה' נראה אליכם', היינו היום - אחרי שזכיתם לתשובה על חטא העגל, שזה ודאי ע"י ענוה, שהרי המתגאה כעו"ז, הנה ה' נראה אליכם, כי באמצעות ענוה ושפלות שכינתא שריא וזש"נ ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה' • וזהו דאיתא בילקוט: 'זה הרבר' אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום וכו', ותחיה עבודתכם מיוחדת לפני, היינו 'אותו יצר הרע' שהיה לכם מקודם, שהוא הגאווה, בחינת עבודה זרה, 'תעבירו מלבבכם', ותהיו בבחינת אשכון את דבא, 'ותחיה עבודתכם מיוחדת לפני', היינו על ידי זה תבואו ליחוד השי"ת, להשיג בחינת אין עוד מלבדו • ומכח הביטול וההכנעה באים לאהבת ריעים, להיות אגודה אחת, וזוכים לגאולה, וממילא זוכים לכל מיני ישועות, כי שורש הגאולה היא מבח' בטר, ובכרת שם מקור כל הישועות, ולכן הוא החורש אשר ישועות בו מקיפות, בטר הוא בחינת מקיף, היינו כי בחודש זה שבראשיתו יום הקמת המשכן, שמיני למילואים, שבו זכו למדרגת הביטול לאור א"ם ב"ה, בחינת עולם התיקון - זוכים לכל הישועות מכח התעוררות בח' בטר, ובכרתו ישועה, אמן כן יהי רצון.

גרעין הזרע צא"צ, שלא יוכל הגרעין לעשות שורש וענף אם לא יתבקע מתחילה ויפסיד מצורתו, ורק אז הוא פושט צורה ולובש צורה, כמו כן השבירה היא הכנה להתיקון, כענין הגרעין שנפסד ונכלה, ע"כ, ונראה מצד אחר מזה, כי השבירה גורמת את התיקון, ובהיות כן הנה היא עצמה חלק מהתיקון, ונכללת בה (עיי' תולדות יעקב יוסף פר' בא אות ח).

וכבר מלתינו אמורה (עיי' בדברינו פר' וישב אות ט, שבת שזהו אות ג) שזה הוא תועלת התשובה על החטאים, כי אחרי התשובה נכלל החטא עצמו בהתשובה, שהרי הוא הגורם לו, ומפאת זה בתשובה מאהבה נעשה מעונות זכויות (וימא פה).

ובזה נבוא אל הביאור, כי הנה חטא העגל שהוא

[ט] ויהי ביום השמיני וגו', ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת (ט, ב-ג), פירש רש"י ז"ל להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה, והקשה הרה"ק צעל בני יששכר זלללה"ה ז"ע הלל קיימא לן אין קטיגור נעשה סניגור, על כן אין משמשין צדגדי זהב מצפנים ואין תוקעין צופר של פרה (ר"ה כו.), וא"כ איך נאמר כאן קח לך עגל בן בקר לחטאת, לכפר על מעשה עגל, שאדבריה נעשה סניגור (עיי' בני יששכר ניסן מאמר ב אות ג).

וב"ל לתרץ בהקדם מה לאיתא בספיה"ק שערי גן עדן (אורח ליקים פתח ג דרך ב) שהשבירה היא הכנה לעולם התיקון, היינו כדוגמת נטיעת אילן והנחת

עון עבודה זרה, פנימיות ענינו הוא הגיאור, היינו הרגשת יסויות נבדלת מהשי"ת חלילה, כדליתא בגמ' (סוטה 7): כל אדם שיט צו גסות הרוח כאליו עובד ע"ז, שזה בחינת שבירת הכלים, כאשר כל אחד מתנשא ברוחו לאמור אני אמלך, אכן בהקמת המשכן, זכו ישראל לכפרה ותיקון על חטא העגל, כאמרם ז"ל (תנחומא תרומה ח) יבוא זהב שבמשכן ויכפר על זהב שנעשה בו העגל, ואז באו לידי התבטלות גמורה, בחינת עולם התיקון.

וזוהו הפי' בדברי הגמ' (מגילה י) ויהי ביום השמיני, אותו היום היתה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ, היינו כי הקמת המשכן ביום השמיני איתא (ליקוטי תורה פסוק 12) שהוא נגד מלך הדר, מלך השמיני, המתקן השבירה, כי אז הגיעו ישראל כאמור למדריגה זו, ונדע שעולם השבירה מכוונה בספרי האר"י ז"ל בשם מיתה והתיקון נקרא חיים (ע"ה שער ח פרק א), וחיים הוא בחינת חכמה, כש"נ (קהלת 1, יב) החכמה תחיה בעליה, על כן 'אותו היום', יום שמיני למיולאים, כשהחיה הקב"ה את הכלים השבורים, והכניס בתוכם בחי' חכמה, מקור החיים, 'היתה שמחה לפני הקב"ה', כדליתא (עייני קהלת יעקב ערך חרות) שהשמחה הוא בחי' חכמה, וכאמרם ז"ל (שחר טוב משלי ח) אין שמחה אלא חכמה שנאמר (משלי כ, יח) חכם בני ושמח לבי.

ולפי זה ניחא, כי אחרי שעשו תשובה מאהבה במעשה המשכן, ובאו לדרגת עולם התיקון, וגם קרבנות אלו בכלל מעשה המשכן הם, הגה נכלל חטא העגל עצמו ושהוא השבירה, ג"כ בתוך התשובה ושהיא התיקון, ונעשה חלק מהתשובה, על כן לא היה אז בזה משום קטיגור נעשה סניגור, כי אין כאן קטיגור, אלא סניגור בלבד.

וד"ב המשך הכתוב (ט, 7) כי היום ה' נראה אליכם, היינו כי כל עוד שהיה חטא העגל קיים, שהוא עון ע"ז, בחינת הגאור, אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם (סוטה ה), אבל היום,

אחרי שזיכתם לתשובה על חטא העגל, שזה ודאי ע"י ענוה, שהרי המתגאה כעו"ז, הגה ה' נראה אליכם, כי באמצעות ענוה וספלות שכינתא שריא, כדתיב (ישעיה נ, טו) אשכון את דכא. וזש"נ (ט, ה) ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'.

וזוהו דליתא באוה"ח הקדוש בשם הילקוט (שמיני תקל"א), זה הדבר (שם, ו), אמר להם משה לישראל אותו יצר הרע תעבירו מלבבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום וכו', ותהיה עבודתכם מיוחדת לפניו, היינו 'אותו יצר הרע' שהיה לכם מקודם, שהוא הגאור, בחינת עבודה זרה, 'תעבירו מלבבכם', שכן משכן הגאור בלב, כש"נ (משלי טו, ה) תועבת ה' כל גבה לב, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני ה', בבחינת אשכון את דכא, ותהיה עבודתכם מיוחדת לפניו, היינו על ידי זה תבואו ליחוד השי"ת, להשיג בחינת אין עוד מלבדו.

ומכא הביטול וההכנעה באים לאהבת ריעים, להיות אגודה אחת (עי' תולדות יעקב יוסף פ"ו וישב אות 7), וזוכים לגאולה, כדליתא במד"ת (נצבים ח) וכן אתה מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, וממילא זוכים לכל מיני ישועות, כי שורש הגאולה היא מבחי' כתר כדליתא (קהלת יעקב ערך גאל) שכן 'גאל' בא"ת ב"ש הוא 'כתר', ובכתר שם מקור כל הישועות, כמאמרנו (פייתו אתה הוא) כתרו ישועה (עי' שם ערך ישועה).

ודשא"א צפיוט (מוסף לפר' החודש) החודש אשר ישועות בו מקיפות, כתר הוא בחינת מקיף, מלשון הכתוב (שופטים כ, מג) כתרו את בנימין (עי' קהלת יעקב ערך כתר), היינו כי בחודש זה – שצראשיתו יום הקמת המשכן, שמיני למיולאים, שבו זכו למדריגת הביטול לאור א"ס ב"ה, בחינת עולם התיקון – זוכים לכל הישועות מכח התעוררות בחי' כתר, וכתרו ישועה, אמן כן יהי רצון.

תמצית המאמר

לסיכום המאמר אנו מביאים את דברי רבינו מה שכתב במאמריו לר"ה ניסן אות ב'.

ההתחדשות לכל השנה כולה. ולכן נקרא חודש ניסן חודש האביב, כנודע אביב נוטריקון אב י"ב, שהוא אב לכל י"ב חדשי השנה.

וזהו שנאמר ויקחו להם איש שה לבית אבות, כי האבות הקדושים המה בחינת חכמה כמבואר בזוה"ק, שהיא כח ההתבטלות אשר על ידה באים לידי התחדשות, וזאת נצטוו ליקח, מדת האבות, בחי' כח מה, שע"י זה יהיו יכולים לבוא לידי התחדשות בתורה. וזהו דאיתא במד"ר התורה בזכות האבות.

וזה לימוד לכל איש, שעתה העת והעונה להתחדש בתורה, ולהמשיך בזה כל ימות השנה, וזהו עיקר החירות, כאשר עוסקים בתורה, כמאמרם ז"ל אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, כפי שהיה זה תכלית כל יציאת מצרים, וזהו יסוד החסידות, כדאיתא בזוה"ק מאן דאתעסק באורייתא אתקרי חסיד, היינו מי שמונח בלימוד התוה"ק, ועוסק בה במשא ומתן כמו בעסק גשמי, הוא נקרא חסיד, ולהיפך אמרו ולא עם הארץ חסיד, ר"ל מי שמונח בגשמיות ושאר דברי הבל אינו יכול להקרא חסיד.

ולפיכך צריכים להשתדל בימים אלה לעסוק בתורה כיאות, וגם ללמוד בספרי החסידות מעניני החג הק' הבעל"ט, ועל ידי זה נזכה להצלחה, ולביאת משיח צדקנו, כי כל הגאולה תהיה בזכות התורה, כדאיתא בזוה"ק בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא, במהרה בימינו, אמן.

[ב] החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב, ב).

י"ל על פי דרך עבודת השי"ת, 'החודש הזה לכם', 'הזה' בגימטריא 'טוב', ואין טוב אלא תורה, ר"ל התורה הקדושה התחדשות היא אצלכם, שבאמצעותה תוכלו לבוא לידי התחדשות, יען כי מיקרת אור התורה משיגים הביטול וההכנעה, דאורייתא מחכמה עילאה נפקת (זוה"ק ח"ב סכ), שיש בה בחינת כח מה, כדאיתא בגמ' אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמששים עצמו כמי שאינו, ובכח ההתבטלות באים לידי התחדשות, כנודע שכל דבר הבא ממצייאות זו למציאות אחרת המציאות דביני ביני הוא מדת אין, וזהו 'ראש חדשים', שע"י החכמה שנקראת ראש זוכים להתחדש.

וזה הוא מסגולת חודש ניסן, כי בו היה יציאת מצרים כהכנה לקבלת התורה, כמש"ה (שמות ג, יב) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, ופירש רש"י שעתידיים לקבל התורה על ההר הזה לסוף ג' חדשים שיצאו ממצרים, והיה אז בחינת קבלת התורה במחשבה, בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה, [מחשבה היא בחינת חכמה, כח מה, מדת אין], על כן ניסן הוא זמן של התחדשות בכח התורה, ואם מתחדשים בתורה בניסן משיגים התחדשות לכל השנה, דגופא בתר רישא גיריא, וזהו 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', היינו שהוא תחילת וראשית

הוראה למעשה בעבודת ה'

א. השראת השכינה ולימוד התורה שניהם צריכים למדת הענוה, כי המתגאה אין ביכולתו לזכות שישרה הקב"ה שכינתו עליו שהרי הקב"ה אומר עליו אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ומכח הביטול וההכנעה באים לאהבת ריעים, להיות אגודה אחת וזוכים לגאולה, וממילא זוכים לכל מיני ישועות.

ב. השבירה היא הכנה לעולם התיקון, כדוגמת נטיעת אילן והנחת גרעין הזרע בארץ, שלא יוכל הגרעין לעשות שורש וענף אם לא יתבקע מתחילה ויפסיד מצורתו, ורק אז הוא פושט צורה ולובש צורה, ולכן היא עצמה חלק מהתיקון, ונכללת בה, וזה הוא תועלת התשובה על החטאים, כי אחרי התשובה נכלל החטא עצמו בהתשובה, שהרי הוא הגורם לו, ומפאת זה בתשובה מאהבה נעשה מעוונות זכיות.

ג. השבת קודם חודש ניסן שבו אמרו ישראל הלא כל מצרים מטונפת מע"ז שלנו נקראת 'שבת החודש', מלשון התחדשות, יען כי ע"י הוידוי עם תשובה והכנעה נעשו אז ככריה חדשה ונתחדשו, כדאיתא שבעל תשובה הוא כקטן שנולד, וכל זה היה להם מכח השבת שלפניה דכל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה, ע"כ הוא נקרא שבת החודש.

ד. ניסן הוא זמן של התחדשות בכח התורה, ואם מתחדשים בתורה בניסן משיגים התחדשות לכל השנה, דגופא בטר רישא גריא, ועתה הוא העת והעונה להתחדש בתורה, ולהמשיך בזה כל ימות השנה, וזהו עיקר החירות, כאשר עוסקים בתורה, וזהו יסוד החסידות, להיות מונח בלימוד התוה"ק, ולעסוק בה במשא ומתן כמו בעסק גשמי, הוא נקרא חסיד, ולהיפך בלי התורה ח"ו, הרי אמרו ולא עם הארץ חסיד. לפיכך צריכים להשתדל בימים אלה לעסוק בתורה כיאות, וגם ללמוד בספרי החסידות מעניני החג הק' הבעל"ט, ועל ידי זה נזכה להצלחה, ולביאת משיח צדקנו, כי כל הגאולה תהיה בזכות התורה.

לקראת שבת לנו ונלכה

פרשת שמיני - שבת החודש - מברכים חודש ניסן

הכנה לשבת קודש במשנת החסידות ורבוה"ק זי"ע

מאמר 'אור האמונה'
מכח סגולת 'תחיית המתים' של פרשת החודש

פרק א: ראשון אמצת לעורר מרדם ישנים - תחיית המתים של חודש ניסן הבעל"ט

ונתנה תוקף קדושת חודש ניסן.

'שבת פרשת החודש' הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הוא בשורשו ומהותו כח ההתחדשות של כל ישראל בכללם, ושל כל אחד מישראל בפרט, והוא 'שבת תחיית המתים' - וכמו שאנו אומרים (יוצר למוסף שבת החודש): **ראשון אמצת לפרח שושנים. אמוץ לעורר מרדם ישנים / ניסן** שהוא ראשון לחדשי השנה, נתת לו אמוץ וחוזק לעורר ולהחיות המתים משינתם ומתרדמתם. ובפנימיות הענין הכוונה גם על תחיית המתים של אלו שבחייהם הם כמתים ונרדמים ושוכחים את האמת בהבלי הזמן ושגיונו, ובכח סגולת 'שבת החודש' יכול כל אחד להיעשות ככריה חדשה!... כפי שהאריך בזה כ"ק מרן הישמש ישראל זי"ע במאמריו לפרשת החודש אות ג ושבת חוה"מ פסח אות קלט.

ולא זו בלבד, אלא כל הבריאה כולה מתחדשת ככראשונה, כפי שאנו אומרים עוד (שם ביוצר למוסף):

ימי ניסן הם ימים מבורכים שהארץ מלאה דשאים והאילנות מוציאים פירותיהם, גשמי יורה ומלקוש בוקעים בתוך התבואה והפירות.

כדי ליתן כח בתבואות שעתה הם רכים, שיהיו מלאים בקש עד שימללו מהם את ראשי המלילות הרכים שמפריכין בידיים.

וברכות אלו מעוררות אותנו לספר גבורות ה' המשגיה עלינו תמיד מחלונות השמים, אשר לפניו אנו קוראים את ארבעה פרשיות.

ארבעה פרשיות [שקלים, זכור, פרה, החודש] אקרא ואספר את הנסים והנפלאות שעשה ה' לישראל הנקראים 'פרחי שושנה'.

ארבעה פרשיות [שקלים, זכור, פרה, החודש] אקרא ואספר את הנסים והנפלאות שעשה ה' לישראל הנקראים 'פרחי שושנה'.

הנם ימים המבורכים. יורה ומלקוש באבם פורכים.

כח תת באבכים רכים. פרמל להקליא אבכי פרוכים.

לשנן מפעלות מציץ מחרפים. לפניו קוראים ענין ארבעה ערכים.

ארבעה ערכים אשננה. ספור מסות פרחי שושנה.

כאשר שמענו כן עוד חיש נא. ענינו בנופש פראשון לחדשי השנה.

הרבה יש להתבונן ולהעמיק בדברי חז"ל וחידותם שהם מועט המחזיק את המרובה, ודורשי רשומות ורשמי רשוותא האריכו לבאר את דברי הפייטן בפרד"ס התורה, הלא הם כתובים על ספרי החסידות די בכל אתר ואתר, ופוק חזי מאי עמא דְּבַר.

במאמרינו כאן נתבונן על שלושה נקודות הנשמעים מדברי הפייטן, ובס"ד נוכל להעמיק בהם מתוכן דברי רבינו במאמריו המובאים כאן ועוד:

הנקודה הראשונה היא כח ההתחדשות שמתעורר בראשון לחדשי השנה הוא חודש ניסן, בכל הבריאה בכלל - ובכל אחד מישראל בפרט. הנקודה השניה היא כח ההתבוננות בכל מעשי השי"ת ונפלאותיו שמתגבר והולך מכח ההתחדשות של תקופה זו - במיוחד לאחר שסיימנו לקרוא את ד' הפרשיות. הנקודה השלישית היא כח השירה המתעורר על ידי ההתחדשות וארבע פרשיות, לשיר בגיל רגן על כל הנסים והנפלאות שעושה עמנו השי"ת.

כח השירה מתחלת מיום הראשון בראשון לחדשי השנה [שבשנה זו הוא בשבת תזריע - החודש הבעל"ט וכדלהלן] והוא מוסיף והולך עם העבודה של הקרבת הנשיאים ב"ב הימים הראשונים של חודש זו, עד שמגיע לראש הפסגה של ליל התקדש חג, כאמור (ישעיה ל, ט): **הַשִּׁיר יִהְיֶה לְכֶם פְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג וְשִׁמְחַת לָבֵב פְּהוֹלֵךְ בְּחִלְל לְבֹא בְּהַר יִי אֵל צוּר יִשְׂרָאֵל.**

להלן נעמיק בס"ד בדברי הנביא. אך קודם נציין שהפייטן בשחרית לפרשת החודש גם מציין את כל הנקודות דלעיל ואף ביתר ביאור.

וכך אומר הפייטן בסילוק ליוצרות של שחרית (הפיוט שלפני קדושה) בשבת קודש פרשת החודש:

ואז תעשה פליאה חדשה, ותחדש את פני הארץ.

וְתַעֲשֶׂה בּוֹ חֲדָשָׁה. לְבְרֵאת אֶרֶץ חֲדָשָׁה.

וינתן תורה חדשה, ואז יכרות ה' ברית חדשה עם ישראל.

לְהַנְתֵּן דְּעָה חֲדָשָׁה. לְכְרוֹת בְּרִית חֲדָשָׁה.

אז ישוּבו ישראל בתשובה, ויהיו נבראים מחדש כבריה חדשה, ויתחדש אז בקרב ישראל רוח חדשה לעשות רצון הבוית"ש.

לְהַבְרִאות בְּרִיָּה חֲדָשָׁה. לְהַתְּחַדֵּשׁ רוּחַ חֲדָשָׁה.

ואז יתן הקב"ה לעמו ישראל 'לב חדש', וישוררו ישראל שיר חדש על גאולתם משעבוד הגלות.

...וַיִּנְתֵּן לְעַם לֵב חֲדָשׁ. לְשׁוֹרֵר בְּפִיהֶם שִׁיר חֲדָשׁ.

שיר נאה ומחודש, מהולל ומקודש יותר מכל השירים שנאמרו עד אז.

שִׁיר מְפֹאָר וּמְחֻדָּשׁ. עַל כָּל שִׁיר מְהַלָּל וּמְקַדָּשׁ.

שִׁיר מְפֹאָר וּמְחֻדָּשׁ. עַל כָּל שִׁיר מְהַלָּל וּמְקַדָּשׁ.

שיר נאה ומחודש, מהולל ומקודש יותר מכל השירים שנאמרו עד אז.

פלאי פלאים! הפייטן מדבר נכבדות ובמילים מפורשות אודות שלושת הדברים: א. כח ההתחדשות - **לְהַבְרִאות בְּרִיָּה חֲדָשָׁה. לְהַתְּחַדֵּשׁ רוּחַ חֲדָשָׁה.** ב. כח ההתבוננות - **וְתַעֲשֶׂה בּוֹ חֲדָשָׁה**

להגותן דעה חדשה. ג. כח השירה - וינתן לעם לב חדש. לשורר בפיהם שיר חדש שיר מפואר ומחדש.

מה שמבואר בפיוט לשחרית יותר מהפיוט למוסף בשלושת הנקודות הוא: א. שההתחדשות תהיה בכח רוח החדשה, רוח שאינו בנמצא [כמעט] בזמן הגלות. ב. שרוח החדשה תביא להתבוננות יתירה בכח דעה חדשה אשר תביא את כל אחד ואחד מישראל לזרות ברית חדשה עם הקב"ה. ג. שרוח החדשה שנותנת דעה חדשה יתן גם לעם לב חדש, ובכח זה יהיו יכולים כל ישראל לעשות שני דברים: א. לשורר בפיהם שיר חדש על גאולתנו ופדות נפשנו. ב. לשיר גם שיר מפואר ומחדש. על כל שיר מהלל ומקדש - בנוסף על מה שנשיר שיר חדש נשיר עוד שיר מפואר ומחודש, כלומר שיר שכבר שרנו אותו בעבר, אך עתה נשיר את השירה הזאת כשהוא שיר מפואר ומקדש בשירה שכבר שרנו בעבר נוסף חידושים והתפארות מה שלא היינו יכולים לעשות בגלותינו...

ובפיוט למוסף אנו לומדים חידוש נוסף, שאת כל זה נזכה רק לאחר ארבעה ערכים אשננה. - בכח ארבע פרשיות שאנו קוראים החל מחודש אדר: שקלים, זכור, פרה, והחודש, רק אז ספור מסות - אקרא ואספר [בשיר מפואר ומחודש] את הנסים והנפלאות שעשה ה' לישראל הנקראים פרחי שושנה.

לכל זה מצא רבינו הישמח ישראל זי"ע רמז נפלא (שקלים אות ה) במאמר הכתוב (תהלים נא): הסתר פניך מחטאי [שקלים]. וכל עוונותי מחה [זכור]. לב טהור ברא לי אלקים [פרה]. ורוח נכון חדש בקרבי [חודש]. ובלשונו הק':

"ואולי הרמז בתהלים (נא, יא) 'הסתר פניך מחטאי' שאזכה להכנעה רבה, עד שאגרום שתסתיירני ותסתיר פנים מחטאי, על ידי הכנעה מענין מחצית השקל משבת שקלים. ואחר כך אזכה למחות זכר עמלק, שהוא כל שורש הרע, וכשימחה זכרו בשלימות יבטל כל הרע, והרשעה כולה כעשן תכלה, והצפוני ארתיק מעליכם (יואל ב, ט), וזה הוא 'כל עונותי מחה', 'כל' היינו שורש העונות (תיק"ז ט); 'מחה' היינו שאזכה לעורר מחיית עמלק. ואחר כך לפרשת פרה, שהוא טהרתן של ישראל (ירושלמי מגילה ג, ה), וזה 'לב טהור ברא לי אלקים' (תהלים נא, יב). ואחר כך 'ורוח נכון חדש בקרבי', והוא פרשת החודש הזה לכם, שיתחדש לבנו ולהסיר לב האבן מאתנו ויתן לנו לב בשר, וכדאיתא (שבת קמז): שאחר שרבי אלעזר בן ערך אמשיך בתריה קרא החרש היה לכם, והחודש הזה לכם (שמות יב, ב) הוא ההיפוך, שנתחדש לבו בקרבו להיות בריה חדשה, שנוכל לקבל אי"ה הימים הבעל"ט לשלום, ולכל טוב, אמין".

מתוך דבריו הקדושים יש לנו ללמוד שכל הגילויים שיתגלו לנו לאחר הגאולה העתידה בקרוב במהרה בימינו, הם בעצם כבר חיים וקיימים אף כהיום הזה בגלותנו, אלא שהים שהוא בחינה של 'החרש היה לכם' - מ' ה'ע'ר'ט נ'י'ש'ט, וקל וחומר אז מ' ז'ע'ט נ'י'ש'ט, ושבת החודש שהוא ההשלמה של

ארבעה ערכים אשננה - קריאת ארבע פרשיות [שבהם נשלם שם הוי"ה ב"ה] צריך לחד את לב כל אחד מישראל להיות בריה חדשה, שנוכל לקבל אי"ה הימים הבעל"ט לשלום, ולכל טוב...

וכל זה בא ללמדנו עד כמה שיש להתחזק מאד בימי ניסן בכלל ובשבת זו בפרט הבעל"ט לשמרם מכל משמר, נישט פאר פאטשק'ענען די צייט מיט נארישקייטן ח"ו - שלא לאבד אף רגע אחד מהם להבל וריק, כי בנפשנו הדבר, כל רגע ורגע מימים אלו הם בסיס ויסוד לכל השנה כולה, כדברי רבינו זי"ע במאמרו הק' [לפרשת ויקהל החודש]:

"דברי דודי הקדוש מרן אדמו"ר בעל תפארת שמואל זצלה"ה זי"ע (ר"ח ניסן) ידועים, החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב, ב), היינו ע"ד הכתוב (דברים טז, א) שמור את חודש האביב, כמבואר בספרים הק' שהאדם צריך ליהרהר מאוד באלו הימים במצוות ובמעשים טובים, ובזה יקנה שלימות לכל השנה, כאמרם ז"ל (ב"ב קמז). דריש שתא הוי סימן לכל השנה בענין קור וחום, וכמו"כ הוא בענין הנפש, וכמו שמתנהג אז כן יתנהג בכל השנה, וזהו 'שמור את חודש האביב', הוא חודש ניסן שהוא אב י"ב חדשי השנה (מגלה עמוקות פר' בא), בזה יקנה שלימות הנפש לכל השנה, וזהו 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', ע"י שמירת חודש האביב זוכה שהקב"ה שנקרא ראשון (ע"י ש"ר טו, א) יהיה לכם לכל חדשי השנה, שיקנה שלימות הנפש לכל חדשי השנה, ויעבוד את ה' בקדושה ובטהרה".

וכל הספרים הקדושים מלאים כל טוב בזה, וכולם מורים ביד רמה עד כמה שצריכים להיזהר ביותר בקדושת ימי חודש ניסן, שכל החודש כולו קדוש הוא מבואר ועד צאתו, וכך גם נפסק להלכה בשו"ע (או"ח סי' תכט ס"ב) שאין אומרים בו תחנון כל החודש כולו, וכמבואר שם במגן אברהם (סק"ג) שהוא מצד קדושת החודש (ולא רק מצד ימי הפסח).

והשלה"ק כתב (פ' החודש דרך חיים ד"ה והנה) בפירושו הכתוב 'החודש הזה לכם ראש חדשים' היינו שכל יום ויום מחודש זה הוא כמו ראש חודש, 'וכמו שגופא בתר רישא גריר, וכל החודש נמשך בתר ראש החודש, כן כל ימי השנה נמשכים מימי חודש ניסן' והגה"ק בעל ה'אבני נזר' זי"ע הפליג עד מאד בזה וכתב בתשובות (או"ח סי' שלו) "ימים אלו הם יקרי הערך, שעה ליום יחשב"

מסירות נפש בעד הזולת

ההלכה הראשונה של הרמ"א בהלכות פסח הוא בענין קמחא דפסחא, וכבר דשו בה רבים בטעמא דמילתא ואכמ"ל בזה, אבל יש לנו להתבונן בשני מעשיות אידך, ועד כמה צריך להתמסר בשביל זה, ולא ללמד על הכלל כולו יצא אלא ללמד על עצמו יצא...

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע דרש בפני חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות

לזולת. וסיפר להם מעשה שהיה מה שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם.

שאל הרופא הבוחן: "מה היא התרופה לאדם שנפצע ודמו קולח ?

השיב הנבחן: "לוקחים תרופה פלוגנית והיא עוצרת את הדם".

שאלו הבוחן: "וכשאינ תרופה זו בנמצא מה יש לעשות?"

השיב הנבחן: "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם".

שאלו שוב הרופא: "ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא?"

השיב הנבחן: "אז לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם".

שוב שאלו הבוחן: "ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות?"

נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה.

מיד פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת.

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער – הייתכן שכל מה שלמד שנים על גבי שנים והתמחה במקצוע הרפואה, הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה?

אכן, השיב לו הרופא הבוחן:

"בשעה שקולח דם, ואין בגד לשרוף כדי לעצור את הדם, אזי החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך ולחסום את הקילוח. אם אין מצב החולה נוגע ללבך עד כדי שתקרע בגד מבגדיך אינך ראוי לשמש תפקיד רופא!..."

שמחת תורה אצל זקני חסידי מעזריטש

כפי ישישי חסידי מעזריטש – ביאלא [בפולין] שעלו לארץ ישראל לפני המלחמה השתמר הסיפור הבא המלמד על מידת האחדות האחוה והדאגה של יהודי מעזריטש זה לזה:

יום שמחת תורה היה מאז ומעולם אחד הימים השמחים ביותר בשנה, יום בו שמחים היהודים ומייחדים את שמחתם בתורה הקדושה. מנהגם של חסידי מעזריטש היה כי לאחר תפילות היום היה נערך קידושא רבה בו שמחו הכל בסיום והתחלת התורה, ריקודים שמחים נערכו בשטיבל ומחוצה לה, כאשר ליבם של כולם מלא בשמחה וקרבת אלקים. לאחר סיום הקידוש היו פונים כולם לביתו של אחד מתושבי העיר אשר הכין סעודה כדת היום לכבוד החוגגים.

באותה שנה התאספו החסידים בביתו של אחד החברים, ליבם היה טוב עליהם, אף היין נשפך

שם כמים, ומדי פעם קמו לרקידה של מצווה. לפתע קם אחד מהיושבים, הוא סימן בידו לעצור את הריקודים והחווה לכולם לשבת במקומם. איש לא ידע מה היה לו, אך לאחר רגעים ספורים החלו הדמעות לזלוג במורד לחייו, הוא החל לומר:

“אחים יקרים, הנה שמחים אנו יחד מזה כמה שעות, רוקדים אנו כתף לצד כתף, יד לוחצת יד, השמחה עולה וגואה ותקוות כולם כי השמחה הזו תלווה אותנו לכל ימי החורף הקר.

ברם, אני איני יכול לשמוח עמכם, לבי מלא בעצבות וראשי מוקף בדאגה, אך לא על זאת תלונתי, עיקר מכאובי הוא כי הרי אנשים אחים אנחנו, אם כן איך יתכן כי אף אחד אינו חש בצרתי, איש מכם לא פנה לברר האם אני מסתדר והאם אני זקוק לעזרה, האם יש לי את צרכי החג או לא.”

הכל הסירו את מבטיהם ממנו וטמנו את פניהם בשולחן המלא בשיירי מאכל. חברים המשיך לצלולף בהם: “מילא צרכי החגים שעברו עלינו, אודותם אמרו חז”ל “עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות”, אך בנותי הבוגרות היושבות בביתי במה חטאו, למה עליהם להיענש ולשבת בבית עד שראשם ילבין חס ושלום!!!”

הכל הבחינו כי ילדיו הקטנים של הדובר עומדים צמודים אליו ואוחזים בשולי קפוטתו כשהם נבוכים ומבוהלים מאוד, וחלקם אף מיררו בכבי של בושח!

במשך דקות ארוכות עוד עמדה מבוכה עמוקה בחלל החדר. האווירה החגיגית שמילאה אותו עד לפני שעה קלה, הופרה כאחת. יהודים כיווצו את מוחם בדאגה וגביני עיניהם התכווצו עוד יותר לתוך עצמם.

לאחר מספר רגעים קם אחד מבני החבורה ואמר: “רבותי, מה לנו מחשים? חברנו מצוי בשעת הדחק כה גדולה ואנו נעמוד מנגד, הגם שאף אנחנו איננו בעלי יכולת, אך יש לנו את כח הרבים, עם כל אחד מאתנו יתאמץ קצת יותר נוכל ביחד להעמיד את חברינו על רגלינו.”

אותו דובר התברר כבעל תושיה, הוא ניהל מגבית זריזה במהלכה הבטיח כל אחד מהיושבים על סכום כסף מסויים אותו ישקול לידי מיד לאחר החג, ובאמצעות כספים אלו יוכלו להעמיד את החבר על רגליו ולסייע לו לשוב לדרך המלך.

כאשר חלף זמן רב מאותו מאורע, ורבים אף שכחו את פרטיו, ההין אותו יהודי לגלות כי זעקתו בעיצומו של יום שמחת תורה כלל לא נועדה עבורו, הוא עשה זאת עבור חבר שהתבייש מאוד מאוד ממצבו, ונכלם היה מאוד אם מצבו היה מתפרסם ברבים, הוא לא היה מסוגל לחשוף את עצמו ולספר על עניונו ברבים, ואילו לאותו “ערמה” היו ובניו ובניו ביתו מתמקמים ברעב ואיש לא היה יודע מכך.

ואהבת לרעך כמוך - כמוך ממש

בתורתנו הקדושה נאמר ‘ואהבת לרעך כמוך’ - כדי לבוא למדרגה זו לקרוע את בגדיו בשביל

זולתו צריך להיות מקודם בעל מדרגה שמוכן לקרוע את בגדיו בשביל עצמו! אז, ורק אז יוכל להתעלות במעלות המזבח לקרוע את בגדיו - ולהעמיד את עצמו כעני ואביון בשביל זולתו...

בימים נשגבים ונעלים אלו של ימי חודש ניסן בכלל והימים הראשונים (שקודם חג הפסח) בפרט צריך כל אחד להיות מוכן צו רייסן פון זיך שטיקער - לקרוע מעצמו - מעצמיותו... להתעלות מהרגלי ושגיונותיו הבהלי הזמן ולשאול ולדרוש בהלכות הפסח, כשיטתו של הרה"ק בעל התולדות (פרשת קדושים) כי 'שואלין' הכוונה על הלכות פסח וחמץ ומצה, ו'דורשין' הכוונה התבוננות בפנימיות העבודה - דיני מוסר השייך למעשה ביעור חמץ, שיהיה במצות ביעור החמץ והכשרת הכלים וכל הנך גוף ונשמה. וענין זה מבואר יותר בספרו הקדוש של הרה"ק בעל 'מגן אברהם' מטריסק ז"ע (פרשת ויקהל) בלשונו הק':

"וכמו שמחדשים כל הכלים בליבון והגעלה, שכלים שתשמישן באש מלבנים אותם באש, ושתשמישן בצונן מטבילין אותם במים, כמו כן האדם שהיה דרכו בכל ימי השנה להבעיר את עצמו באש היצר הרע רח"ל צריך לשוב בתשובה קודם הפסח, וילבן עצמו באש, היינו שידבר דיבורי תורה ותפילה באשיות והתלהבות בבחינת 'ודברות קדשך בלהבות אש' - שבעת שמדבר דברי קודש יתלהב בקרבו כיקוד אש לדביקות השי"ת ובוזה ילבן ויזכך עצמו מכל אשיות זרות שמצד היצר הרע, וכלים שתשמישן בצונן, שהוא בבחינת קרירות מעבודת השי"ת, צריך קודם הפסח טבילה במים - היא הטהרה במי מקוה, וכמו שמגררין הכתלים שלא ימצא שום משהו חמץ, כמו כן צריך האדם לגרור ולשבר היטב את גופו וחומריו ולזכך את עצמו מכל התאוות הגשמיות והחומריות"

ברם! כבר הורה בה זקן - כ"ק מרן רבינו הזקן מווארקא ז"ע: "די גרעסטע טהרה איז א פלאט גמרא" - אין טהרה כטהרת התורה... על ידי לימוד וליבון והגעלה של כל סוגיא וסוגיא בגמרא, ובפרט בסוגיות והלכות חג בחג זוכים לטהרת הגוף והנפש, וכפי שכבר כתב הרמב"ם ז"ל בסוף הלכות מקוואות, שכל המביא עצמו במי הדעת טהור - שמשיב עצמו בדברי תורה נעשה קדוש וטהור, והתורה מזכך את נפש האדם ומכשרתו לשמוע את דבר ה' ולראות את אור השי"ת ואור האמונה באספקלריא המאירה, ועליו הכתוב אומר: 'החודש הזה לכם' - לכ"ם אותיות מלך (בעה"ט), שבחודש ניסן זוכה כל אחד לצאת מעבדות לחרות - שזוכה להיות בבחינת 'מלך' מאן מלכי רבנן...

החרש היה לבם

כבר הבאנו לעיל את דברי הגמרא בשבת על רבי אלעזר בן ערך שלאחר שנפל קצת ממדרגתו הרמה קרא בתורה בפרשת החודש 'החרש היה לבם'... ורבינו הישמח ישראל ז"ע מבאר שכל עוד האדם נמשך אחר תאוותיו וחומר הגוף, לבו נעשה לב אבן, והוא כחרש לא ישמע וכאלם לא יפתח פיו ועיניו טחו מראות מראות אלקים - צו זעהן געטלעךקייט...

החזון איש זצ"ל בספרו 'אמונה ובטחון' (פ"ד אות יב) מגדיר את ענין 'שפלות הנפש' שהוא במוכן ההפוך לגמרי מנפש שפלה שהוא דבר חיובי ביותר, 'שפלות הנפש' הוא דבר השלילי ביותר כפי שמבאר בלשונו הק' הצח והמזוקק שבעתיים, ואמנם הדברים קשים כגידיים אך הם הם ממש דברי הישמח ישראל זי"ע כפי שיראה המתבונן:

"כהות [חושך] האור הנפשי קראוה 'שפלות הנפש', שפלות הנפש היא כדלת סוגרת את השער ואין מקום למוסר נפשי, האוכל בשוק אין עוסקים עמו בזמרת עדנים, ומי שדרכו לרכוב בעיר לא ירכב על במתי שמיימים..."

שפלות הנפש יסודה בנפש ולא במעשה, והמעשים השפלים הם זרע השפלות הנפשי. והמעשים המעידים על השפלות שונים, מהם גסים וגשמיים, כאכילה בשוק... ומהם בלתי ניכרים כל כך, כמו הדיבור בביטויים גסים ובניבול, נוה לחרף, לקלל, חדל הבושה וקל לדבר עזות, אינו חש לכחש ולשקר ואינו אחראי בעד אמרי פיו, אנשים כאלה אינם ראויים ללימוד של בחינות המוסר המיוסד על דקות ועדינות, ולעולם לא ימצאו אלה מזור למשחתותם בלימוד המוסר.

שפלות הנפש אינה דבר ממשי וחיובי רק אפיסה ושלילה, נטול האור של צחצחות הנפש, ואשר רפואתה בטוחה בעמל של תורה, ואור התורה מחיהו. כללו של דבר מי שחש בשפלות הנפש יעסוק בתורה הרבה עד שישנן שכלו וילאה גופו, וכאשר יקנה תורה הרבה, והשפלות תמס תהלך, ושב ורפא לו, ואז יוסיף לקח בספרי היראה לעלות למעלה למשכיל..."

את כל דברינו עד כה כותב רבינו זי"ע במאמרו בתמצית ובתכלית הקיצור, ובלשונו הקדוש:

'החודש הזה לכם', 'הזה' בגימטריא 'טוב', ואין טוב אלא תורה, ר"ל התורה הקדושה התחדשות היא אצלכם, שבאמצעותה תוכלו לבוא לידי התחדשות, יען כי מיקרת אור התורה משיגים הביטול וההכנעה, דאורייתא מחכמה עילאה נפקת, שיש בה בחינת כח מה, כדאיתא בגמ' אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו, ובכח ההתבטלות באים לידי התחדשות, כנודע שכל דבר הבא ממצייאות זו למציאות אחרת המציאות דביני ביני הוא מדת אין, וזהו 'אש חדשים', שע"י החכמה שנקראת ראש זוכים להתחדש.

וזה הוא מסגולת חודש ניסן, כי בו היה יציאת מצרים כהכנה לקבלת התורה, כמש"ה בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, ופירש רש"י שעתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף ג' חדשים שיצאו ממצרים, והיה אז בחינת קבלת התורה במחשבה, בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה, [מחשבה היא בחינת חכמה, כח מה, מדת אין], על כן ניסן הוא זמן של התחדשות בכח התורה, ואם מתחדשים בתורה בניסן משיגים התחדשות לכל השנה, דגופא בתר רישא גיריא, וזהו 'ראשון

הוא לכם לחדשי השנה', היינו שהוא תחילת וראשית ההתחדשות לכל השנה כולה. ולכן נקרא חודש ניסן חודש האביב, כנודע אביב נוטריקון אב י"ב, שהוא אב לכל י"ב חדשי השנה.

מהי אותה 'התחדשות' שעליה אמרה תורה 'החודש הזה לכם' וכפי שכל ספרי החסידות ובכללם ספרי רבוה"ק ומאמרו של רבינו זי"ע כה מרבים לדון ולדוש בה? מדוע נחוץ כל כך לעסוק בה בערבי פסחים דוקא? ומהי כוח ההשפעה של ההתחדשות לכל ימות השנה?
על כך בפרק הבא בס"ד.

פרק ב - הנה זה בא לפרקים זמון לגאול רצוצים, כח ההתחדשות באמונה שיש בה להחיש את גאולתנו ופדות נפשנו בב"א

הנה זה בא לפרקים זמון לגאול רצוצים טלאים בו להקים

כהקדמה לעומק הענין שבפרק זו נפתח במעשה רב ונורא הצריכה לימוד:

הרב החסיד רבי יחזקאל רייך ז"ל מעיר טורנא שבגאליציה, היה איש אמונו של בעל ה'שפע חיים' זי"ע מצאנז. ר' יחזקאל התלווה אליו בנסיעתו לארץ הקודש בשנת תשט"ז כשייסד את קרית צאנז בנתניה.

בערב שבת קודש פרשת החודש היה הדבר, לפנות בוקר. הרבי מצאנז ניגש אל ר' יחזקאל שמקורו היה מחסידי בעלזא ואמר לו:

"וודאי ברצונך לשבות אצל ה'בעלזער רב' [מהר"א זי"ע]. אנא סע לתל אביב לשבת קודש, אמנם זאת אבקש שתקשיב היטב לדבריו ותחזור עליהם כשתשוב לכאן. וגם זאת אבקש ממך, אנא תסדר אצל הגבאי שאוכל להיכנס אל הקודש פנימה ביום ב', בכדי להיפרד מן הרב מבעלזא לפני הנסיעה לארה"ב".

ר' יחזקאל נסע לתל אביב לשבת פרשת החודש ושם קלט את הדברים שנאמרו מפי קדוש ה' בשולחנו הטהור, על דברי הפיוט הנאמר בשבת זו: "הנה זה בא לפרקים". הרבי מבעלזא הסביר זאת, שהגאולה העתידה תבוא "לפרקים" קימעה קימעה, כדוגמת גאולת מצרים ולא בפעם אחת (כן הוא בירושלמי ברכות ד: ע"ש).

כששמע הרבי ה'שפע חיים' את הדברים מפי ר' יחזקאל, נאנח אנחה עמוקה ופרץ בככי מר... כשהגיע בעצמו לתל אביב ביום השני שלאחריו, שפך את לבבו ותינה את צערו לפני הרבי מבעלזא. "נאמר לי שהגאולה שאנו מצפים לה תבוא "לפרקים" ולא בבת אחת. האם אחרי כל מה שעברנו

בשנות החורבן האיום, אחרי כל מה שאבדנו וסבלנו, נצטרך לחכות עוד? הרי כשל כח הסבל. במשך כל ימי הזוועה התחזקנו בזה שהגאולה בוא תבוא מיד. העם כולו שבור ורצוף, האם נשאר בו כח לצפות על גאולת "לפרקים"?

וכך היתה תשובתו של הרב הקדוש מבעלזא בחכמה עמוקה, בחסד וברחמים:

"וכי ראוי שיבוא המשיח אל יהודים שבורים ורצוצים?" ער זאל קומען צו צובראכענע אידן?! הרי כך כתב הפייטן בהמשך: הנה זה בא לפרקים. זמן לגאול רצוצים טלאים בו להקים! גואל הצדק מחכה שעם ישראל יחזור ויקום, ייבנה ויתכונן, יתחזק וישתקם! טלאים בו להקים!

למדנו מדבריו הק' נורא נוראות: שאם רוצים לקרב את הגאולה, צריכים להקים! מ' דארף זיך שטארקן - להיבנות ולהתחזק!

כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו

בספר משנה שכיר (מועדים ח"ב עמ' 60) מביא שהרמב"ם ובנו רבי אברהם זצ"ל ישבו בליל התקדש החג בליל הסדר כל הלילה עד שהבריך עליהם השחר, ולא הספיק לרבינו הרמב"ם כל הלילה כדי להעביר לבנו כל רגשי לבו שהרגיש כל אותו הלילה מקדושת הסדר ומענייני יציאת מצרים, והיה בוער כלבת אש מתחילת הלילה ועד סופו.

שאלו בנו: אבא, איני מבין, הלא אתה בספר היד סידרת להגיד בלילה הזה רק איזה מילין קצרים, ועתה אני שומע ממך דברים אשר אין מספיקין לגמור אותן כל אותו הלילה, ועדיין לא התחלת להוציא הכל?!

ענהו הרמב"ם ז"ל: בני, דע והבן, אני סידרתי מה שמחויב כל אדם להגיד, שבפחות מכאן אין יוצאין ידי חובה, אבל איני יכול להטיל את הרגשי לבבי על האדם ההמוני, אלא כל אחד מרגיש בלילה הזה כפי תכונתו בקדושה...

ומדברים אלו יש לנו ללמוד שכאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו - כפי ההכנה שנכין עצמנו כך נוכל להרגיש קדושת הלילה!

ולהבין באפס מה את תוקף קדושת הלילה, נביא את דברי החתם סופר זי"ע שהקשה למה אין מברכים ברכה על אמירת ההגדה? ומבאר ביאור נורא ואיום: כי כמו שגר אינו יכול לברך על הטבילה קודם שטבל כיון שהוא עדיין גוי, ורק לאחר שקיבל עליו עול מלכות שמים ועול המצוות וטבל לשם כך הוא ראוי לברך, כך גם כל אחד מישראל קודם ההגדה ולאחר ההגדה הוא ביחס של גוי שנתגייר, שקודם ההגדה הוא בחינת גוי, ועל ידי אמירת ההגדה הוא מקבל עליו עומ"ש וקדושת ההגדה ושוולחן הסדר ומצוותיו נחשב לו כטבילה במקוה, ורק אז יכול לברך, ולכן מברכים אז דייקא בסיום חלק הראשון של ההגדה את ברכת הגאולה 'אשר גאלנו וגאל את אבותינו'...

להבנת הדברים הנוראים נביא את מה שכתב הרא"ש בספרו ארחות חיים (יום א כו) לבאר את המצוה של 'אנכי ה' אלהיך':

"לבוטח בה' בכל לבבך, ולהאמין בהשגחתו הפרטית, ובזה תקיים בלבבך היחוד השלם. והאמן בו שעיניו משוטטות בכל הארץ, ועיניו על כל דרכי איש, ובוהן לב וחוקר כליות. כי מי שאינו מאמין באשר הוצאתיך מארץ מצרים, אף באנכי ה' אלהיך אינו מאמין, ואין זה יחוד השלם, כי זה הוא סגולת ישראל על כל העמים, וזהו יסוד כל התורה כולה".

ביאור הדברים, שתכלית כל המצוות של ליל הסדר ובעיקר אמירת ההגדה, הם להביא את האדם לאמונה הבהירה והשלמה במציאות ה' והשגחתו הפרטית, שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשין, ואין עוד מלבדו - שאין שום מציאות בעולם זולת מציאות הבורא יתברך שמו.

כל מי שיתבונן [על ידי שיכין את עצמו לכך] יראה בכל פרט ופרט מההגדה, ומכל מצוות הלילה את ענין האמונה הזו, וגם כל מי שהיה לו עד היום אמונה זו, עם כל זאת בכל שנה ושנה מתחדש ומתגלה כח האמונה ביתר שאת ויתר עוז, וביתר בהירות, עד כדי, שהאמונה של קודם הסדר והאמונה שלאחר הסדר הם כרחוק מזרח ממערב, והם כיחס של גר קודם שטבל ואחר שטבל...

וזהו שאמר מרן רבינו הישמש ישראל בשם אביו רבינו האדה"ז זי"ע על כך שאנו מסיימים את הסדר עם השאלה אחד מי יודע, והכוונה בזה לומר: מיהו זה שיכול לענות על שאלה זו, רק מי שמכיר באחד הוא אלהינו שבשמים ובארץ, כשברור לאדם שבכל חלקי הבריאה שהוא רואה לנגד עיניו אין זולתי אחד הוא אלהינו בשמים ובארץ, הוא יכול לענות ולומר "אחד אני יודע"

על הפסוק בהלל (תהלים קיז, ב) 'הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם הללו י-ה' אומר החתם סופר זי"ע שבאמת גם הגוי מכיר בניסים המפורסמים, אבל אינו מכיר בנסים הנסתרים ובחוקי הטבע שהכל הם נסים ואין בהם טבע ומקרה כלל, ולכן אומרים 'הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים רק בשעה שגבר עלינו חסדו שאז אתם מכירים ומודים בנסים המפורסמים ואז אתם מגיעים להודו לה' כי טוב. אבל בני ישראל - יאמר נא ישראל, היהודי אומר לאומות העולם שאין אנו צריכים לגבור עלינו חסדו, אלא 'כי לעולם חסדו' על כל צעד ושעל של האדם הכל הוא נס וחסד ה' כסדר אנו מודים להשי"ת...

ובהעמיק יותר:

אמרו חז"ל בגמרא פסחים (מט:): לא כהעולם הזה העולם הבא, בעולם הזה על הטוב מברך 'הטוב והמטיב' ועל הרע מברך 'דיין האמת', העולם הבא על הכל מברך 'הטוב והמטיב'. והקשה הצ"ח: וכי זאת היא נחמתינו שבעולם הבא נברך גם על הרע ח"ו הטוב והמטיב, הרי אנו מובטחים ועומדים כי יבולע המות לנצח ומחה ה"א דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר, א"כ מהו הכוונה

באמרם שעל הכל מברך הטוב והמטיב, אתמהה!?

ומתרץ הצ"ח תירוץ נורא: בעולם הזה הכוונה על ימי הגלות, כאשר הקב"ה מנהג את עולמו בחסד וברחמים אבל הכל הוא בהסתרה גדולה ונוראה, ועיני בשר ודם נראים הדברים כמציאות של רע רח"ל, ולכן צריך לברך לפי ראות עיניו והרגשתו ברכת ד"ין האמת, "אבל בהגלות נגלות אור ה' בלי שום מסך המדיל, כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר - כולם יזכו לראות עין בעין שאפילו הדיבור שהוא קשה כולו אומר כבוד הוי"ה, כולם יכירו וידעו את החסד והרחמים שמלא כבודו יתברך שמו, או אז יתברר האמת שהברכה שברכו מקודם 'דיין האמת' אינה הברכה הנכונה והאמתית, וממילא יצטרכו לחזור ולברך "על הכל" - על כל אותם הברכות ברכת הטוב והמטיב..."

זהו העבודה של חודש ניסן בכלל וליל הסדר בפרט, להחדיר בנו וממילא גם בבנינו, כי אין שום רע יורד מן השמים, ואין שום דבר שמתהווה או זז ממקומו בלי השגחה פרטית מהבוית"ש שהוא א-ל אדון על כל המעשים... גדלו וטובו מלא עולם חסד ורחמים מלא כבודו.

קודם ההגדה אי אפשר לעמוד במדרגה זו, [גם מי שעמד בזה כל השנה, הרי בהתחדשות השנה נדרש ממנו דבר זה במדרגה גבוה מעל גבוה] ורק על ידי הקדושה והטהרה שנשפץ באמירת ההגדה כנ"ל יכולים להתעלות למדרגה זו, ולכן אי אפשר לברך על ההגדה קודם עריכת הסדר, אבל לאחר מכן מברכים על אשר גאלנו וגאל את אבותינו... והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור - מעתה אנו מברכים מתוך הכרה שגם המרור הוא חלק מאשר גאלנו... כי לולא המרור הזה לא היינו באים לגאולה. לפיכך אנהנו חייבים להודות ולהלל למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו... גיוואלדיגי!

נוסיף עוד להראות בעליל איך שכל הענין הזה קשור ומחובר עם כח ההתחדשות, והוא מש"כ הרה"ק השם משמואל ז"ע (פ' תזריע החודש תרע"א) באריכות גדולה ונביא רק חלק קטן מבריו הק' בלשונו הק' ואידך זיל גמור, הפך בה והפך בה דכולה בה:

...אף שהאדם הולך בעוה"ז החומרי ונושא ונותן בסחורה או עושה שאר דברים הנצרכים, מ"מ אין כאן מקומו כי בן מלך הוא, וסוף כל טוף אחר כמה גלגולין וסיבות שונות עתידין לאשתאבא בגופא דמלכא, כי כל הדברים ממקום שבאו לסוף לשם הם שבים ללכת. וכן מצות פסח הוא אתכא דרחמנא קא סמכינן... ובש"ס חגיגה (ד"ה) ר"ה כי מטי להאי קרא יראה יראה בכי, אמר עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו? וכמו כן אף אנו נאמר, בן שאביו מצפה לו להיות מסב עמו על השולחן... דברים אלו אם אדם משים אל לבו מה היא מעלת נפשו ומה עתיד להיות ואת גודל חיבתו של השי"ת אליו הלא מעיו מתחתכין ולבו בוער כאש להבה באהבתו יתברך, ואהבה רבה כזו משברת כל חומה המפסקת בינם לבין אביהן שבשמים, וכל אהבות חיצוניות נמסין מפניה כהמס

דונג מפני האש, מה גם אחר שהיתה כלואה ועצורה ואטומה בערלת הלב ערות מצרים כנ"ל, שהתפרצה אהבה שהיתה מסותרת עד הנה, ברעש גדול מאד בלי חוק ובלתי גבול, ואהבה זו מעוררת ג"כ למעלה אהבת השי"ת לעמו ישראל בלי גבול ובלתי שום מסך מבדיל, עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם. ובמדרש (שמו"ר פ' ט"ו) אמר ר"ש: גדולה חיבתן של ישראל שנגלה הקב"ה במקום ע"ז ובמקום טנופת ובמקום טומאה בשביל לגאלם. היינו דמאחר שנתגלתה השראת השכינה, שוב נדחו כל כוחות החיצונים, וכמו בשבת דכולהו ערקין ואתעברו מינה, ומאחר שנתבטלו כל כוחות הטומאה שוב לא היתה יד המצרים שליטה על ישראל ויצאו לחירות עולם.

"והנה זה נשאר לדורות עולם כשמגיע ניסן נפתחים הלבבות שהיו סתומים וסגורים ולעומת זה מסתלקות החומות שבין ישראל לאביהם שבשמים, וזהו האמור ביה"ר (לאחר קריאת פרשת הנשיאים) "תכניס ותעייל הנך ציפרא קדישא" אלו הנשמות שהיו עומדין על חומות גן עדן ולא היו יכולין להיכנס, עתה השערים פתוחים וכל מי שיש לו רצון באמת יכול להיכנס. אבל כמו אז שהי' הרצון ביתר שאת, כמו כן עתה אין לבוא אל שער המלך רק מי שהרצון שלו גדול מאד, והלא תראה מה שהי' אז שהרשעים שלא היו רוצים לצאת ובמדרש (שמו"ר פ"ד) בשביל שהיה להם פטרונים מן המצריים מתו בגי ימי אפילה, ואתם הדבקים בדי אלקיכם חיים כולכם היום".

התעוררות לקריאת פרשת שמיני - החודש

החוט המשולש של 'שבת, שבת החודש, שבת מברכים חודש ניסן' - לא במהרה ינתק.

את כל ענין ההתחדשות כאמור הכניסו חכמינו ז"ל בכח השבת - 'שבת החודש' כי זה הוא מהותה של שבת התחדשות... שהרי כל שבת יש בה כח של התחדשות בכל העולמות בכלל ובנפש האדם בפרט, על אחת כמה וכמה בשבת מברכים שיש בו את כח ההשפעה של כל החודש, וגופא בתר רישא גריר, מה גם בשבת מברכים חודש ניסן, מה שאין הפה יכול לדבר והאוזן לשמוע כמה רב כוחה של שבת זו הבעל"ט, ועל כן תנו שבח ושירה לקל אשר שבת - שבת החודש - שבת מברכים חודש ניסן ברא, החוט המשולש אשר לא במהרה ינתק... והקב"ה ירצנו כשי בחודש הזה...

בחתונה הגדולה של זקן האדמורים דאז הרה"ק האוהב ישראל' מאפטא זי"ע המכונה "די אוסטילע חתונה" בעריכת השולחן הטהור לבילי שבת שבע ברכות ביאר הרה"ק מאפטא זי"ע את מה שאומרים בתפילת השבת "ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת לפיכך יפארו ויברכו לא-ל כל יצוריו". ויש להבין מהו 'לפיכך', איזה שייכות יש לשבח הבריאה עם מזמור שיר ליום השבת?

ומבאר על פי מה שאמרו חז"ל שכאשר נשלמה הבריאה היו צריכים כל הנבראים לומר שירה להשי"ת, אבל מרוב פחד ואימה מגדלות הבורא ית"ש לא היו יכולים לפתוח את פיהם. לכן עשה

השי"ת שיום השבת בעצמו התחיל לומר שירה, 'מזמור שיר ליום השבת', וזה גרם שלכל הבריאה היה הכח לומר שירה. וזהו ויום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת, לפיכך - על ידי זה - יפארו ויברכו לא-ל כל יצוריו כולם קיבלו כח לפאר.

מסופר על החידושי הרי"ם שהשתתף באותו מעמד, לאחר ששמע את הדברים יצא החוצה והסתובב כשעה אנה ואנה כולו נסער ונרגש מדברים אלו, ואמר בהתפעלות: פון ווי האט ער גענומען א כח צו זאגן אזעלכע הייליגע דיבורים?! ובמשך כמה חודשים לאחר מכן חזר כל פעם מחדש בהתפעלות על הדברים הקדושים [וזה וודאי שהוא שמע והרגיש בהם דברים הרחוקים מהשתינו ומכינתנו] אבל יש די בהם לעורר גם אותנו זיך מיט האפן מיט דעם שבת, לשורר ביחד עם השבת שיר ושבחה לחי העולמים אשר שבת, שבת ראש חודש, שבת החודש ברא, והנחילנו באהבה וברצון.

וכך כותב הרה"ק בעל המאור ושמש זי"ע (פ' החודש ד"ה בגמ' פסחים):

שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם החג שלושים יום, רשב"ג אומר שתי שבתות. ויש להבין למה נקט רשב"ג הלשון 'שתי שבתות' ולא אמר י"ד יום כמו שאמר התנא קמא ל' יום... וי"ל כי הנה בעת שהיו בני ישראל במצרים היה בהם עון עבודה זרה שהחמירה בו תורה שגם מחשבה מצטרפת למעשה, ונמצא שהיו בני צריכים אז לתשובה וכפרה בכפליים, הן על המעשה והן על המחשבה... ועיקר התיקון לע"ז הוא על ידי שמירת שבת, ולכך שמרו אז בני שתי שבתות אלו שבתחילת חודש ניסן, שבשבת ראשונה עשו תשובה על חלק המעשה, ובשבת שנייה על חלק המחשבה, ועי"ז נתכפר להם כל עוונם בשלמות... "כמו גם עכשיו הגאולה העתידה תלויה בזה שיתעוררו ישראל לתשובה ותיקון המעשה והמחשבה, וזהו שאמרו (שבת קיח:): אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין, היינו שתי שבתות אלו של תחילת חודש ניסן, שבהם יכולים לתקן כל דבר רע בין במעשה ובין במחשבה, ועי"ז מעוררים את הגאולה, כאז כן עכשיו, והתיקון הוא על ידי ריבוי זמירות שירות ותשבחותלמלך א-ל חי וקיים"

אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו - ואשרי העם שזכה
לשבת החודש מברכים חודש ניסן אשר ישועות בו מקיפות

גוט שבת גוט שבת

א פריילעכע און לוסטיגע לעכטיגע שבת, מיט א פריילעכע לעכטיגע, געבענטשטע חודש

שבת שלום ומבורך

שבת של התחדשות באור האמונה.

שבת של אַמוץ לעורר מַרְדָּם יְשָׁנִים - להתחדשות השנה.

שבת של פֶּאָרְשֶׁר שְׁמַעְנוּ בְּן עוֹד חַיֵּשׁ נָא. עֲנֵנוּ בְּנֹפֶשׁ בְּרָאשׁוֹן לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה.

שבת של הפיכת 'החרש היה לבם' ל' החודש הזה לכם' - להיות בכחינת 'מלך' כל השנה.

התעוררות לקריאת פרשת החודש

× שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם החג שלוש ימים, רשב"ג אומר שתי שבתות. ויש להבין למה נקט רשב"ג הלשון 'שתי שבתות' ולא אמר 'יד יום כמו שאמר התנא קמא ל' יום... וי"ל כי הנה בעת שהיו בני ישראל במצרים היה בהם עון עבודה זרה שהחמירה בו תורה שגם מחשבה מצטרפת למעשה, ונמצא שהיו בני צריכים אז לתשובה וכפרה בכפליים, הן על המעשה והן על המחשבה... ועיקר התיקון לע"ז הוא על ידי שמירת שבת, ולכן שמרו אז בני שתי שבתות אלו שבתחילת חודש ניסן, שבשבת ראשונה עשו תשובה על חלק המעשה, ובשבת שניה על חלק המחשבה, ועי"ז נתכפר להם כל עונם בשלימות... כמו גם עכשיו הגאולה העתידה תלויה בזה שיתעוררו ישראל לתשובה ותיקון המעשה והמחשבה, וזהו שאמרו (שבת ק"ח): אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין, היינו שתי שבתות אלו של תחילת חודש ניסן, שבהם יכולים לתקן כל דבר רע בין במעשה ובין במחשבה, ועי"ז מעוררים את הגאולה, כאז כן עכשיו (מאור ושמש פ' החודש ד"ה בגמ' פסחים).

× פרשת חודש מרמז שלא תאמר חס ושלום משברא השי"ת את עולמו שוב אינו משגיח עליה, חלילה לומר כן, רק האדם צריך להאמין באמונה שלמה שהבורא ית"ש משגיח תמיד בלי שום הפסק על כל העולמות, ומחיה אותם (קדושת לוי פ' שקלים).

× שמעתי על קדוש אחד שאמר דבפרשת החודש היה מרגיש חידושין דאורייתא דברים מחודשים, כי אז בקריאת 'החודש הזה לכם' הוא קליטת התחדשות דברי תורה (ליקוטי אמרים לרבי צדוק הכהן מלובלין עמ' קמ) וכן מסופר מהיהודי הקדוש זי"ע שאמר שבשבת זה יש בו החדשות בשפע דברי תורה (פרי צדיק החודש אות ב).

× בחודש הזה ניסן מתעורר התחדשות הקדושה לכל פרט נפש מישראל כאשר היה ראשית התחדשות הבריאה בחודש זה כידוע, ומכח זה היה גם כן ראשית התחדשות כלל ישראל לצאת מעומק קליפת מצרים לשרש הקדושה גם כן בניסן, ולזה בשבת קודם ראש חודש ניסן קורין פרשת החודש, כי בשבת הקודם מתחיל להתנוצץ התחדשות הזה כידוע מכל דבר שבקדושה שיש לו השראה בשבת הקודם (תורת אמת פ' פרה תרל"ו).

× בפרשת החודש בא ניצוץ אור חדש, שיוכל כל אחד להיות ככריה חדשה ממש, כי ההתחדשות של חודש ניסן מתחיל להתנוצץ בשבת קודם ראש חודש ניסן, כידוע מכל דבר שבקדושה שיש לו השראה בשבת הקודם (שפתי צדיק פ' זכור אות ח).

× בחודש הזה הבדילנו ה' מכל העמים, ובחר בנו להיות לו לעם סגולה בזכות אבותינו שקיימו את התורה הקדושה עוד קודם שניתנה... ועל זה באו חז"ל ותיקנו לנו לקרות פרשת החודש בשבת שלפני ר"ח ניסן, וגם בספר תורה בפני עצמה (שמוצאים ס"ת מיוחד לקריאת פ' החודש), למען שעל ידי זה נודע ונתפרסם גודל תועלתה, כי בינו הכל אשר עיקר הבריאה היתה בשביל ישראל, ועיקרן של ישראל הוא התורה והמצוות בהכנעה וקדושת הדיבור וטהרת המחשבה, ועל ידי זה נוכל להטות כל התחדשות השנה להנאתינו ולטובתינו, זהו העיקר שהחיות תלוי בו בזה ובבא (בארות המים פ' החודש ד"ה זכר בן שנה).

× בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו העולם ויום שהוקם בו המשכן, אז הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלקי על בריותיו על ישראל עם קדושו, והוא ראש חודש ניסן, וכשמגיע בכל שנה ושנה עת ויום שהוקם בו המשכן, אז נעשה בפרט כל אחד ואחד מישראל בחינת משכן בנש רוח ונשמה, והארה זאת נעשה בכל שנה ושנה כשישראל עושים תשובה, ומתחרטים על הרע שעשו מקודם, ומקבלים על עצמם לטהר ולקדש את עצמם... וזה שאמר הכתוב 'החודש הזה לכם' פרוש שהוא יום שהוקם בו המשכן, על כן בכל שנה הוא החודש ניסן מתחדש ומקבל אור אלקי מרוב חסדו יתברך, ומחלקו לכל שאר החדשים (בת עין פ' שמיני דרוש לפ' החודש).

× כתיב 'החודש הזה לכם' פירוש כי בידינו למצוא התחדשות בכל מעשה [לכם - לכל צרכיכם] כי כשהמעשה דבוק בפנימיות חיות השי"ת, כח הפועל בנפעל, ואז יש תמיד התחדשות, דכתיב אין כל חדש תחת השמש, וע"י הביטול לשורש שלמעלה מהשמש, עי"ז יש התחדשות תמיד... והחודש הזה לכם - שיוכל כל אחד מישראל לעורר התחדשות זה, על ידי אמונה שמברר בלבו שהכל מהשי"ת... וזהו כל ענין ההתחדשות, כי היודע שהכל רק מהשי"ת ובהסתלקות חיות הקב"ה השופע בכל העולם היה הכל כלא היה, ונמצא כי מצד ידיעה זו יש התחדשות 'תמיד' בכל רגע ורגע (שפת אמת פ' החודש תרל"א, פ' בא תרל"א, ליקוטים ר"ח ניסן ד"ה באחד בניסן).

× הנה ההשפעות הנשפעים לבני ישראל בחודש ניסן אינם באים לאדם אלא אם כן יאמין בהם ובמציאותם. ולכן אף שלפעמים מרגיש האדם שלא זכה להאמין שאכן ישפיעו עליו משמים מאותם השפעות והתחדשות שהריק ה' כשיצאו ממצרים, ויודע בנפשו שרחוק הוא מאור פני המלך, ואם אם ירצה להתחזק ולהאמין יפתהו היצה"ר שהרי כבר ניסה כך וכך פעמים לעבוד את ה' באמות ולהאמין בו ולא עלתה בידו, אם כן מדוע ינסה שוב... וכדי שנאמין שבחודש זה יש בכח איש ישראלי לצאת מן המיצר, מקדימים ארבע פרשיות בחודש אדר, כדי שיכין האדם את עצמו באמונה גדולה לקראת ימי ניסן שבהם יוכל להתקרב, ולכן אמרו גם "משנכנס אדר מרבין בשמחה" כי אין לך שמחה גדולה מזו שידו של הקב"ה פשוטה לקרבנו אליו... ועתה בפרשת החודש שהיא חידוש התרומה והקרבת החדשים, בא ההשפעה להתחדשות העבודה (אמרי אמת לרבי לייבל אייגר פ' פרה תרל"ז).

× כששאל משה רבינו ע"ה מה זכות יש לישראל שמא אינם ראויים להיגאל? השיבו השי"ת 'בהוציאך את העם תעבדון את האלקים על ההר הזה'. כן נשאר לדורות בכל שנה ושנה בראש חודש ניסן נותנים בלב ישראל חיים חדשים על סמך העתיד ובהקפה, ועל כן ישראל מתאמצים ומתחילים את העבודה מחדש. אך כמו במצרים אותם שלא רצו לצאת מתו בשלושת ימי אפילה ולא המתין להם עד ניסן ששיגו חיים חדשים, מוכרח לומר שלא היתה להם תועלת, כי חיים חדשים אלה מועילים רק לרוצים לצאת מטומאתם, אלא שאין בהם כח כי האבן גדולה על פי הבאר, אבל למי שאינו רוצה לצאת מטינופי דהאי עלמא אין החיים החדשים מועילים כלום, וממילא אין לקנות לזכות על העתיד. כך הענין בהארט ניסן, שנותנים חיים חדשים, הם אינם מועילים אלא למי שרוצה לצאת מטינופא דהאי עלמא, אבל מי שדרכו זה ישר בעיניו אין בהם תועלת. ולא דוקא מי שאינו רוצה לצאת כלל, אלא שלעולם חיים חדשים מועילים רק לפי מסת הרצון לצאת, אם מעט מעט ואם הרבה הרבה, ועל כן נראה שהתעוררות האנשים בימי ניסן לאו כל אנפי שווין, והסיבה לזה הוא מסת התשוקה מקודם לצאת, שמי שמשתוקק מאוד לצאת מטומאתו ולגלול את האבן מעל פתחי לבו, באותו מדה מועילה לו הארת ניסן (שם משמואל פ' משפטים תרע"ה).

על ידי קריאת פרשת החודש בשבת הזו, שהוא לעורר מרדם ישנים, כרי להכין עצמנו בקדושה ובטהרה בכל הכוונות הראויות לליל התקדש חג, כאמרם ז"ל חייב אדם לטהר עצמו ברגל, נוכל לזכות להרגיש האור הגדול מקדושת היום טוב הבא עלינו לטובה

(ישמח ישראל החודש א)

סדר קריאת פרשת החודש:

בפרשת פרה ובפרשת החודש, קודם קריאת הפרשיות שלהם יאמר לשם יחוד וכו', וישמע הפרשה מתוך החומש בכוונה עצומה כל תיבה ותיבה היוצא מפי הקורא. ובהפטורה של פרשת פרה יתן האדם הודאה עצומה במחשבתו בשעת קריאתו ליוצרנו ובוראנו ית"ש על הנחמות הגדולים הנזכרים שם, מרוב התשווקה וביחוד בפסוק 'ונתתי לכם לב בשר ורוח חדש אתן בקרבכם וגו' ואת רוחי אתן בקרבכם וגו', ובוראי מרוב תשוקתו על זה יכול אדם לבוא לידי ירידת דמעות מגודל התשווקה (יסוד ושורש העבודה שער המפקד שער י"ב)

לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁבְיִנְתָּהּ, בְּדַחֲלִיךָ וְדַחֲמִיךָ, לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה
בִּיחְדָּא שְׁלִים, בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְשִׁמְעַת פְּרִשְׁת הַחֹדֶשׁ, בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנֵי רֵאשׁ חֹדֶשׁ נִסְוּ, בְּאֶשֶׁר
הִתְקַנּוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ וְכָרוֹנִם לְבַרְכָּהּ, לְתַקֵּן אֶת שְׁדֵי מִצְוָה זוּ בְּמִקּוֹם עֲלִיזוֹן,
וְלַעֲוֹדֵר אֶת בְּקִשְׁתָּנוּ וְרוּחַ נְכוֹן חֹדֶשׁ בְּקִרְבֵי, וְיִתְקַיֵּם בְּנוּ מִקְרָא שְׁתּוֹבֵב וְנִתְתִּי
לְכֶם לֵב חֹדֶשׁ וְרוּחַ חֹדֶשׁ אֶתְנוּ בְּקִרְבְּכֶם, וְהִסְדַּתִּי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרְכֶם
וְנִתְתִּי לְכֶם לֵב בְּשׂוֹר. וְיִטַע בְּלִבֵּנוּ אֲהַבְתּוּ וְאֲהַבְתָּ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַמֶּת, וְנִזְכָּה
לְהַכִּלֵּל בְּתוֹךְ כָּל יִשְׂרָאֵל, וְלִזְכוּת עַל יְדֵי זֶה לְאַמּוּנָה שְׁלֵמָה וְלִטְהָרָה
הַנְּחִיצָה לְקִדְשֵׁי הַמִּצְוָה וְהַגְּהִדּוּשׁ הַבַּעַל"ט, וְלֹאֲלֵת עוֹלָם, וְלֹא יִהְיֶה עוֹד
אוֹר וְקִדּוֹת וְקַפְאוֹן, שְׁלֵא יִהְיֶה מִכֶּסֶה עוֹד חֲחַלֵּק אֱלֹקִי וְהִנְקִדָּה הַפְּנִימִית,
אֶשֶׁר הִיא עֵתָה מִסְתַּהֲרֶת בְּחִסְתָּרוֹת רַבּוֹת, וּמְלֹאָה הָאֲרֶץ דַּעַת. וְנִזְכָּה לְקַבֵּל
בְּרָאוּי אֶת אוֹדוֹת חַג הַפֶּסַח הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה.

וְיִהְיֶה נַעַם אֲדוֹנֵי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָהוּ:

ויאמר יי אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר: החדש הזה לכם ראש
חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: ודברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור
לחדש הזה ויקחו להם איש שוה לבית אבות שוה לבית: ואם ימעט הבית מהיות
משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על
השוה: שוה תמים וזכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: והיה לכם
למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל
בין הערבים: ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים
אשר יאכלו אותו בהם: ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרדים
יאכלוהו: אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על ברעיו
ועל קרבו: ולא תזתירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו: וככה
תאכלו אותו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו
בחפזון פסח הוא ליי: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והביתי כל בכור בארץ
מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי: והיה הדם
לכם לאת על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה
בכם נגף למשחית הבתים בארץ מצרים: והיה היום הזה לכם לזכרון וחסותם אתו
חג ליי לדורותיכם חקת עולם תחגגו: שבעת ימים מצות תאכלו אף ביום הראשון
תשביתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמין ונכרתה הנפש ההוא מישדאל מיום
הראשון עד יום השבעי: וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש
יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה
לכם: ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ
מצרים ושמרתם את היום הזה לדורותיכם חקת עולם: בראשון בארבעה עשר יום
לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב: שבעת ימים
שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל
בגד ובאזרח הארץ: כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבותיכם תאכלו מצות:

שלושה סיפורים המסוגלים להשפיע צרכי הפסח בהרחבה

הרה"ק המגיד מאוניני בעל עבודת ישראל ז"ע, היה נוהג לספר בכל שבת פרשת החודש, 'שבת מברכים ניסו', אלו שלושה סיפורים, המסוגלים להשפיע לבני ישראל פסח בהרחבה (אוצר ישראל, מערכת ליוענסק אות יד, בשם הר"ח ר' אליעזר ב"ר ששבע מהמ"ק מפיאסענא ז"ע נבד המגיד מאוניני ז"ע).

מעשה הראשון

היה איזה יהודי שעשה לפני חג הפסח חבית יין שרף, ונסע למכור את החבית יי"ש, ועבר עם החבית יי"ש את הגבול בין מדינה למדינה, ותפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו את החבית יי"ש, כי היה אסור לפי חוקי המדינה לסחור עם יי"ש מבלי רשיון מיוחד.

נסע היהודי תיכף להרבי רבי אלימלך ז"ע ובכה מאד שלקחו ממנו החבית יי"ש, אמר לו הר"א, שילך ויאמר לשומרי הגבול שיטעמו מהחבית יי"ש, ויראו שזה חבית מים ולא יי"ש. וכן עשה היהודי וצוה לשומרי הגבול לטעום מהחבית, וראו שהיא מלאה מים ולא יי"ש, ונתנו לו בחזרה החבית יי"ש. והיהודי חזר שוב להר"א, ובכה לפניו, שהחבית יי"ש הינה מקור הכנסה עבורו לצרכי פסח, ועכשיו החבית יי"ש מלאה מים, אמר לו הר"א שיטעום ויראה שהחבית מלאה יי"ש, וכך הוה, שהחבית מים נהפך שוב ליי"ש, והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מעשה השני

פעם היה מלך שנאבדה ממנו טבעתו, וצוה לחפש הטבעת, ומי שקיבל על עצמו לחפש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות שיהיה לו אפשרות לחפש הטבעת. והיה שם יהודי שהיה עני ואביון ולא היה לו במה להכין צרכי חג הפסח, אמרה לו אשתו 'הנה אתה רואה שהמלך נתן מעות למי שרוצה לחפש טבעתו, תלך גם אתה, ותאמר שאתה גם כן רוצה לחפש הטבעת, והמלך יתן לך מעות, ובזה המעות יהא לנו במה להכין צרכי חג הפסח', ונראה בעיניו עצת אשתו, והלך להמלך ואמר שרוצה ג"כ לחפש טבעתו, והמלך נתן לו מעות, והיהודי הכין בזה המעות צרכי פסח בהרחבה גדולה, והיהודי היה ג"כ מכניס אורח, והביא לביתו על הסדר של ליל חג הפסח הרבה אורחים.

אחד מיועצי המלך היה גלח שזנא ישראל מובהק, ולא היה יכול לסבול איך יהודי הנ"ל רימה את המלך והוציא ממנו מעות, והלך הגלח בליל חג הפסח מאחורי חלון

היהודי, ובראותו איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש טבעת המלך, הלך הגלח להמלך ואמר לו 'אתה חושב שהיהודי מחפש הטבעת, הנה אראה למלך מה עשה היהודי במעות שנתן לו המלך, והמלך הלך עם הגלח עד ביתו של היהודי, ועמדו מאחורי החלון והסתכלו בפנים, וראו איך שהיהודי יושב כמלך בגדוד, והיהודי היה לו מנהג כשאמר ההגדה כשהגיע להחרוזים 'דיינו', אמר היהודי חרוז אחד וכל המסובים ענו אחריו 'דיינו', ובעת שעמד המלך מאחורי החלון אמר אז היהודי החרוזים של 'דיינו', ושמו של הגלח היה 'דייני', ואמר המלך 'הנה עכשיו עושה היהודי חקירה מי גנב טבעת המלך, וכולם אומרים דייני', והבין המלך שהגלח דייני הוא גנב הטבעת, וצוה המלך לאסור הגלח ולהכותו עד שיודה, וכך הוה שהודה שגנב הטבעת, והיהודי היה לו צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מעשה השלישי

יהודי אחד עבד אצל פריץ, פעם אחת התפאר הפריץ ואמר להיהודי 'נכון הדבר באם לא הייתי נותן לך פרנסה היית גווע ברעב ח"ו', היהודי היה תמים וירא שמים, ענה להפריץ 'מה אתה אומר, אתה מפרנס אותי, הלא יש אל בשמים והוא זן ומפרנס לכל הברואים, ואותי ג"כ מפרנס, ואם הפריץ לא יהיה השליח מן השמים יתן לי השי"ת ע"י שליח אחר', כששמע הפריץ תשובתו של היהודי חרה לו מאד, וצוה להיהודי שיעזוב מיד את מקומו, ולא יתן לו שוב עבודה. זה היה לפני חג הפסח, והיהודי היה עני ולא היה לו במה להכין צרכי החג.

להפריץ היה אוצר של מטבעות זהב, והפריץ נהג להיכנס לאוצרו לנקות המטבעות מחלודה, והיה מנקה המטבעות ברוק שבפיו, ולהפריץ היה חיה קוף, וכידוע שזאת החיה עושה מה שרואה שהאדם עושה, וכשנכנס הפריץ לאוצרו לנקות המטבעות לקח עמו הקוף, וראה איך שהפריץ מנקה המטבעות ברוק שבפיו, וחשב שהפריץ אוכל מהמטבעות של זהב, אח"כ ירד הקוף לבדו להאוצר והתחיל לאכול מהמטבעות, עד שנתמלא כרסו עם מטבעות של זהב ונפל פגר, כשראה זאת הפריץ צוה למשרתו שיזרוק הנבלה לביתו של היהודי, שידע שאם אני לא נותן לו אזי אין לו פרנסה, וכשזרקו החיה בביתו של היהודי נקרע בטנה ונפלה ממנה הרבה מטבעות של זהב, והיה כבר להיהודי צרכי חג הפסח בהרחבה גדולה.

בליל הפסח שלח הפריץ את משרתו לבית היהודי, לראות אם יש לו מה לאכול, ומשרתו הגיע בחזרה ואמר להפריץ שיש להיהודי כל טוב, אז שלח לקרוא את היהודי ושאל אותו מאין היה לו מעות להכין צרכי פסח, סיפר לו היהודי איך שזרקו לו חיה בביתו וממנה נפלה מטבעות של זהב, אז אמר הפריץ 'עכשיו אני כבר מודה שהשי"ת זן ומפרנס לכל', והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה.

לעילוי נשמת

זקני הרה"ח ר' מאיר דב ב"ר שמעון יצחק ז"ל רכניצר

נלב"ע י"א אדר

א"מ הרה"ח ר' בנימין ב"ר מאיר דב ז"ל רכניצר

נלב"ע ז' תשרי תשפ"א

א"מ האה"ח מרת בריינדל ב"ר אברהם ז"ל רכניצר

נלב"ע כ"ג כסלו תשנ"ה

מו"ח הרה"ח ר' נתן נטע ב"ר שמעיה ז"ל שושיצקי

נלב"ע ט"ו מרחשון תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

האשה החשובה והצדקנית נו"נ לב"ק אדמו"ר הזקן מאלכסנדר זי"ע

מרת מלכה דבורה ראזנבערג ע"ה

בהרה"ח ר' יחיאל ראובן יהודה זצ"ל

נלב"ע י"ז אדר תשס"א

ת.נ.צ.ב.ה.